

[Dossier Aigua / 1] Planeta aigua

Albert Punsola (/autor/albert-punsola-44)

23/04/2004

 Previsió de la sèrie i capítols publicats, [aquí](http://sostenible.cat/node/106137) (<http://sostenible.cat/node/106137>).

 És dubtós que mai canviem el nom de planeta Terra per planeta Aigua. En canvi és ben segur que si l'aigua s'acabés, nosaltres seguiríem ràpidament el mateix destí. Aigua i vida són realitats indissociables. Podem estar molts dies

sense menjar però molt pocs sense beure. El nostre organisme i les seves funcions vitals en depenen absolutament. A una altra escala, la de la nostra història col·lectiva, l'aigua manifesta una importància anàloga. El desenvolupament humà sempre s'ha fet a les vores de rius o de llacs. Les primeres grans civilitzacions com Mesopotàmia o Egipte en són la prova i també les successives cultures, cas dels àrabs o dels romans, que van inventar mitjans de distribució sofisticats per portar l'aigua allà on calia. La nostra disponibilitat d'aigua, en els països del primer món, és hereva directa d'aquella enginyeria antiga. Precisament, la facilitat amb què l'aigua raja en qualsevol moment, ens fa oblidar que tenim un privilegi no compartit amb gran part de la humanitat. Aquesta facilitat d'accés té un altre efecte: propiciar una percepció de l'aigua com a recurs il·limitat. Res més lluny de la realitat. **Un recurs limitat** L'aigua ocupa unes tres quartes parts de la superfície del planeta. De tota aquesta aigua el 97,6% és salada, per tant, només un 2,4% és aigua dolça. D'aquesta aigua dolça, un 1,9% és en estat sòlid, en els casquets polars. La resta es troba en els aqüífers i en els rius. Hi ha molta aigua però no tota es troba a l'abast per ser consumida. L'aigua és, en definitiva, un recurs escàs. L'aigua, en la seva condició d'escassa, sembla entrar en peu d'igualtat en el conjunt de recursos que la humanitat gestiona. Així, la podem afegir a la llista de recursos limitats que són objecte de disputa per part de grups d'interessos, nacions, imperis, etc. L'aigua està sotmesa, com ells, a l'estructura econòmica i política mundial i a les seves dinàmiques i disfuncions. No obstant això, l'aigua manté singularitats importants. El petroli, el gas o els minerals disminueixen fins que un dia s'esgotaran. L'aigua no pot en realitat ni augmentar ni disminuir. El **seu cicle** (http://www.unesco.org/science/waterday2000/graficos_ciclo.htm) en fluxos continuats manté un volum que és constant. Per tant, així com els altres recursos que consumim van desapareixent en aquest consum, l'aigua la tornem a tenir. Això sempre que no la degradem. Si ho fem, podem danyar irreversiblement una part d'aquesta gran volum que, valgui l'expressió, ens ha estat assignat. **Els problemes amb l'aigua** Uns problemes a l'entorn de l'aigua són tots aquells derivats de malmetre el recurs a través de la seva contaminació fruit de l'activitat productiva. Tant la indústria com l'agricultura degraden la qualitat de l'aigua amb plaguicides, fertilitzants, residus industrials i altres substàncies. Això comporta greus danys ecològics. El cicle de l'aigua és essencial pels organismes vius i té una gran influència en el clima. L'altre conjunt de problemes es refereix a la seva disponibilitat per part de les persones. Aquí hi tenen un paper cabdal les grans desigualtats en el repartiment de la riquesa, segons les regions del planeta. Un total de 1.000 milions de persones no tenen accés a l'aigua potable i han de beure aigua en pèssimes condicions sanitàries. Les dades de Nacions Unides parlen concretament de 12 milions de persones que moren cada any al món degut a la mala qualitat de l'aigua que beuen o, directament, a la manca d'aigua. Aquests dos grups de problemes poden alimentar-se reciprocament en un cercle viciós. Es en els països més pobres on, per manca d'infraestructures, l'aigua té pitjor qualitat. A banda, és més difícil distribuir-la i aplicar mitjans per l'estalvi. **Aigua i geopolítica** A nivell global, el repartiment de l'aigua es veu afectat per l'esquema de desigualtats Nord-Sud i pels diferents graus de desenvolupament de cada indret. Això dona situacions diverses. A l'Àfrica les

deficients o inexistents infraestructures, conjuntament amb la forta estacionalitat de les pluges, plantegen problemes extrems d'accès a l'aigua a la majoria de la població. A Àsia hi ha més infraestructures i en principi una millor distribució però els nivells de contaminació són molt elevats. Així com els altres recursos que hem esmentat -petroli, gas natural- són només imprescindibles per un model de vida determinat, l'aigua és la nostra única possibilitat de viure. Aquest és un punt bàsic per entendre la transcendència del que fem i del que hauríem de fer amb ella. Els governs, conscients de la importància vital, econòmica i estratègica de l'aigua, l'han introduïda en les agendes de la gran política d'estat i de la política exterior. A nivell regional, les disputes per l'aigua són ben presents en conflictes com l'Orient Mitjà. I, dintre dels estats, hem pogut observar en els darrers anys situacions de tensió. És el cas de la construcció dels grans embassaments en el riu Yang-Tse a la Xina, amb el desplaçament forçat de milions de persones i la desaparició de ciutats senceres.

Conflictes a Espanya Amb menys dramatisme, els conflictes han arribat a Espanya a partir de la presentació del projecte de [Pla Hidrològic Nacional \(PHN\)](#) (<http://www.magrama.gob.es/es/>) per part de l'anterior govern. El conflicte ha posat de manifest que l'aigua mou totes les consciències. Sigui des del prisma economicista, ideològic o del pur sentiment territorial, ningú resta indiferent. La presentació del PHN ha activat un seguit de mecanismes col·lectius que han permès col·locar a l'aigua en el centre del debat. I amb el debat, el canvi de paradigma del sostenibilisme ha passat de la taula dels experts a les conferències, les manifestacions i, finalment, a les converses quotidianes.

Debats pel segle XXI És possible que alguns governs, i també agents no governamentals, actuïn de vegades amb l'aigua com si aquesta vingués tenyida amb els colors de la bandera nacional o com si les seves mol·lecules formessin graciosament el logotip de la companyia. No obstant això, a nivell global, cada cop pren més força la idea que el líquid element és un bé comú a la tota humanitat, tot i que no es pot oblidar que molts agents privats participen en la seva gestió. Ambdues visions no tenen perquè ser excloents. L'extracció i distribució de l'aigua tenen uns costos i, per tant, és innegable la seva dimensió econòmica que justifica la presència de empreses que inverteixen i treuen beneficis de la gestió de l'aigua. Com a equilibri hi ha d'haver la presència dels poders públics sigui a través d'instàncies locals, nacionals o internacionals. De fet, en els darrers anys, la tendència ha estat precisament la confluència d'actors públics i privats en els grans organismes de decisió mundial. Aquest és el cas del [Consell Mundial de l'Aigua](#) (<http://www.worldwatercouncil.org/>) que va sorgir el 1996 a partir d'una idea proposada a la cimera de la Terra de Rio el 1992. El Consell Mundial de l'aigua té 300 membres del sector públic i privat així com ONGs, aquests membres representen més de 50 països. Per altra banda, el tema de l'aigua és transversal a tot el sistema de Nacions Unides. Així, el trobem tant a la [Unesco](#) (<http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/water/wwap/wwdr/index.shtml>), el [Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible](#) (<http://sustainabledevelopment.un.org>) o el [Banc Mundial](#) (<http://www.worldbank.org>). Dins aquests organismes conviuen totes les tendències i les dialèctiques. La sostenibilitat forma part ja del 'mainstream' però ha de conviure amb els interessos de les multinacionals.

Share 0

Tuit

(<https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/noticia/dossier-aigua-1-planeta-aigua-0>)

(<https://www.sostenible.cat/print/noticia/dossier-aigua-1-planeta-aigua-0>)

Relacionats

Butlletí

Correu electrònic *

[Subscriu](#)[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

**Diputació
Barcelona**

<http://www.diba.cat>[Arxiu \(/arxiu\)](/arxiu)[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](/tagclouds/chunk/3)[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](/tagclouds/chunk/1)[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](/tagclouds/chunk/2)[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)[Contacte \(/formulari/contacte\)](/formulari/contacte)[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)[https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888\)](https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888)[http://www.twitter.com/xarxasost\)](http://www.twitter.com/xarxasost)[http://youtube.com/xarxasost\)](http://youtube.com/xarxasost)[\(rss.xml\)](#)